

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

30. jaanuar 2020*

Eelotsusetaotlus – Energiatoodete ja elektrienergia maksustamine – Direktiiv 2003/96/EÜ – Artikli 7 lõiked 2 ja 3 – Mõiste „mootorikütusena kasutatav kaubandusliku kasutusega gaasiõli“ – Liikmesriigi õigusnormid, mis näevad ette vähendatud aktsiisimäära mootorikütusena regulaarseks reisijateveoks kasutatavale, kuid mitte juhutiseks reisijateveoks kasutatavale kaubandusliku kasutusega gaasiõlile – Vördse kohtlemise põhimõte

Kohtuasjas C-513/18,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Commissione tributaria provinciale di Palermo (Palermo provintsi maksukohus, Itaalia) 13. juuli 2018. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 3. augustil 2018, menetluses

Autoservizi Giordano società cooperativa

versus

Agenzia delle Dogane e dei Monopoli – Ufficio di Palermo,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja president A. Arabadjiev, kohtunikud P.G. Xuereb (ettekandja), T. von Danwitz, C. Vajda ja A. Kumin,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* M. Santoro,
- Euroopa Komisjon, esindajad: A. Armenia ja F. Tomat,

olles 12. septembri 2019. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik (ELT 2003, L 283, lk 51; ELT eriväljaanne 09/01, lk 405), artikli 7 lõikeid 2 ja 3.
- 2 Taotlus on esitatud Autoservizi Giordano società cooperativa ja Agenzia delle Dogane e dei Monopoli – Ufficio di Palermo (tolli- ja monopoli ameti Palermo osakond, Itaalia, edaspidi „tolli- ja monopoli amet“) vahelises kohtuvaidluses, mis puudutab asjaolu, et viimati nimetatud asutus keeldus 2017. aasta kolmandas kvartalis Autoservizi Giordano puhul kohaldamast vähendatud aktsiisimäära mootorikütusena kasutatava kaubandusliku kasutusega gaasiõli suhtes.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Direktiivi 2003/96 põhjendustes 2–7, 9, 11, 12 ja 24 on märgitud:
 - „(2) Selliste ühenduse sätete puudumine, millega kehtestatakse elektrienergia ja muude energiatoodete madalaim maksustamistase peale mineraalõlide, võib avaldada negatiivset mõju siseturu nõuetekohasele toimimisele.
 - (3) Siseturu nõuetekohaseks toimimiseks ja ühenduse muu poliitika eesmärkide saavutamiseks on vaja ühenduse tasandil kehtestada suurema osa energiatoodete, sealhulgas elektrienergia, maagaasi ja kivisöe madalaim maksustamistase.
 - (4) Märkimisväärsed erinevused energia maksustamistasemete vahel liikmesriikides võivad kahjustada siseturu nõuetekohast toimimist.
 - (5) Liikmesriikide maksustamistasemete erinevusi saab vähendada, kehtestades ühenduse madalaima maksustamistaseme.
 - (6) [EÜ] [a]sutamislepingu artikli 6 kohaselt tuleb keskkonnakaitse nõuded integreerida ühenduse muu poliitika määratlemisse ja rakendamisse.
 - (7) Ühendus on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni osalisena ratifitseerinud Kyoto protokoll. Energiatoodete ja vajaduse korral elektrienergia maksustamine on üks vahend, mille kaudu saavutada Kyoto protokoll eesmärke.
- [...]
- (9) Liikmesriikidele tuleks tagada paindlikkus, mis võimaldab määratleda iga liikmesriigi olusid arvestava poliitika ja seda rakendada.
- [...]
- (11) Energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistiku rakendamisega seotud maksustamiskord on iga liikmesriigi otsustada. Sellega seoses võivad liikmesriigid otsustada mitte suurendada kogu maksukoormust, kui nad leiavad, et sellise maksustamise erapooletuse põhimõtte rakendamine võiks kaasa aidata nende maksusüsteemi ümberkorraldamisele või uuendamisele, soodustades tegevust, mis parandab keskkonnakaitset ja suurendab tööhõivet.

(12) Energiahinnad on ühenduse energeetika-, transpordi- ja keskkonnapoliitika seisukohast määrava tähtsusega.

[...]

(24) Liikmesriikidele tuleks anda luba teatavatel juhtudel maksust vabastada või maksustamistaset alandada, kui see ei kahjusta siseturu nõuetekohast toimimist ega too kaasa konkurentsi moonutamist.“

4 Direktiivi 2003/96 artiklis 4 on sätestatud:

„1. Maksustamistasemed, mida liikmesriigid kohaldavad artiklis 2 nimetatud energiatoodete ja elektrienergia suhtes, ei või olla madalamad kui käesoleva direktiiviga ettenähtud madalaim maksustamistaseme.

2. Käesolevas direktiivis tähendab „maksustamistaseme“ kõiki kinnipeetavaid kaudseid makse (välja arvatud käibemaks), mis arvestatakse otse või kaudselt energiatoodete ja elektrienergia koguse alusel tarbimisse lubamise ajal.“

5 Selle direktiivi artikkel 7 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Mootorikütuste madalaim maksustamistaseme kehtestatakse alates 1. jaanuarist 2004 ja 1. jaanuarist 2010 I lisa tabeli A kohaselt.

Hiljemalt 1. jaanuaril 2012 teeb nõukogu pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga komisjoni aruande ja ettepaneku alusel ühehäälselt otsuse gaasiõli madalaima maksustamistaseme kohta järgneval perioodil, mis algab 1. jaanuaril 2013.

2. Liikmesriigid võivad teha vahet mootorikütusena kasutatava gaasiõli kaubandusliku ja mittekaubandusliku kasutuse vahel, tingimusel et järgitakse ühenduse madalaimat taset ning mootorikütusena kasutatava kaubandusliku kasutusega gaasiõli maksumäär ei ole madalam kui 1. jaanuaril 2003 kohaldatav liikmesriigi maksustamistaseme, olenemata sellest, mida on käesolevas direktiivis sätestatud seda kasutust käsitlevate erandite kohta.

3. „Mootorikütusena kasutatav kaubandusliku kasutusega gaasiõli“ on gaasiõli, mida kasutatakse mootorikütusena järgmistel eesmärkidel:

a) kauba vedu rendi või tasu eest või omal kulul mootorsõidukite või poolhaagisautorongidega, mis on ette nähtud ainult kaupade autoveoks ja mille suurim lubatud täismass on vähemalt 7,5 tonni;

b) regulaarne või juhutine reisijatevedu M2 või M3 kategooria mootorsõidukiga, mis on määratletud nõukogu 6. veebruari 1970. aasta direktiivis 70/156/EMÜ mootorsõidukite ja nende haagiste tüübikinnitust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta [(EÜT 1970, L 42, lk 1; ELT eriväljaanne 13/01, lk 44)].

4. Olenemata lõikest 2 võivad liikmesriigid, kes kehtestavad mootorsõidukitele või poolhaagisautorongidele, mis on ette nähtud ainult kaupade autoveoks, maanteekasutusmaksude süsteemi, kohaldada sellistes sõidukites kasutatava gaasiõli suhtes vähendatud maksumäära, mis on madalam kui 1. jaanuaril 2003 kohaldatav liikmesriigi maksustamistaseme, kui kogu maksukoormus jääb laias laastus samaks, tingimusel et järgitakse ühenduse madalaimat taset ning 1. jaanuaril 2003 liikmesriigis kohaldatav mootorikütusena kasutatava gaasiõli maksustamistaseme on vähemalt kaks korda kõrgem kui 1. jaanuaril 2004 kohaldatav madalaim maksustamistaseme.“

Itaalia õigus

- 6 2. veebruari 2007. aasta seadusandliku dekreeedi nr 26 direktiivi 2003/96 ülevõtmise kohta (decreto legislativo n. 26 – Attuazione della direttiva 2003/96/CE che ristruttura il quadro comunitario per la tassazione dei prodotti energetici e dell'elettricità) (*GURI* nr 68 regulaarne lisa, 22.3.2007, lk 5) artikkel 6 kehtestab mootorikütusena kasutatava gaasiõli aktsiisimäära.
- 7 26. oktoobri 1995. aasta seadusandliku dekreeedi nr 504, millega võetakse vastu tootmis- ja tarbimismakse ja vastavaid kriminaal- ja halduskaristusi käsitlevate õigusnormide konsolideeritud tekst (decreto legislativo n. 504 – Testo unico delle disposizioni legislative concernenti le imposte sulla produzione e sui consumi e relative sanzioni penali e amministrative; *GURI* nr 279 regulaarne lisa, 29.11.1995, lk 5, edaspidi „seadusandlik dekreet nr 504/1995“), mis kehtestati 22. oktoobri 2016. aasta dekreetseadusega nr 193, mis käsitleb kiireloomulisi sätteid maksustamise ja edasilükkamatute vajaduste rahastamise alal (decreto-legge n. 193 – Disposizioni urgenti in materia fiscale e per il finanziamento di esigenze indifferibili), mille muudetud redaktsioon kinnitati seadusena 1. detsembril 2016. aasta seadusega nr 225 (*GURI* nr 282 regulaarne lisa, 2.12.2016), artiklis 24 *ter* „Kaubandusliku kasutusega gaasiõli“ on sätestatud:

„1. Mootorikütusena kasutatava kaubandusliku kasutusega gaasiõli suhtes kohaldatakse aktsiisi selle kasutuse puhul käesolevale konsolideeritud tekstile lisatud tabeli A punktis 4*bis* ette nähtud määras.

2. „Mootorikütusena kasutatav kaubandusliku kasutusega gaasiõli“ on gaasiõli, mida kasutatakse sõidukites – välja arvatud euro 2 või madalama kategooria sõidukid –, mida kasutatakse omandiõiguse või muu ainukäsitlusõiguse alusel järgmistel eesmärkidel:

- a) kaubaveoks vähemalt 7,5 tonni suuruse maksimaalse kogumassiga sõidukite abil järgmiste isikute poolt [...]:
- b) reisijateveoks järgmiste isikute poolt:
- 1) veoga tegelevad riigi osalusega ja kohaliku omavalitsuse osalusega äriühingud, keda on nimetatud 19. novembri 1997. aasta seadusandlikus dekreedis nr 422, mis käsitleb kohaliku ühistransporditeenuse osutamise kohustuse üleandmist maakondadele ja kohalikele omavalitsustele vastavalt 15. märtsi 1997. aasta seaduse nr 59 artikli 4 lõikele 4 [decreto legislativo n. 422 – Conferimento alle regioni ed agli enti locali di funzioni e compiti in materia di trasporto pubblico locale, a norma dell'articolo 4, comma 4, della legge 15 marzo 1997, n. 59, *GURI* nr 287, 10.12.1997, lk 4] ja maakondlikes rakendusaktides;
 - 2) riigi pädevusse kuuluvad maakondadevahelisi veoteenuseid osutavad ettevõtjad, keda on nimetatud 21. novembri 2005. aasta seadusandlikus dekreedis nr 285, mis käsitleb riigi pädevusse kuuluvate maakondadevaheliste avalike maanteeveoteenuste ümberkorraldamist [decreto legislativo n. 285 – Riordino dei servizi automobilistici interregionali di competenza statale, *GURI* nr 6 regulaarne lisa, 9.1.2006, lk 12];
 - 3) maakonna ja kohaliku omavalitsuse pädevusse kuuluvaid veoteenuseid osutavad ettevõtjad 19. novembri 1997. aasta seadusandliku dekreeedi nr 422 tähenduses;
 - 4) ühenduses liiniveoteenuseid osutavad ettevõtjad [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 1073/2009 rahvusvahelisele bussiteenuste turule juurdepääsu käsitlevate ühiseeskirjade kohta ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 561/2006 (ELT 2009, L 300, lk 88)] tähenduses.

3. Lisaks sellele käsitatakse kaubandusliku kasutusega gaasiõlina gaasiõli, mida kasutavad riigiasutused või köissõidukiga avalikku teenust osutavad ettevõtjad reisijateveo raames.

4. Kaubandusliku kasutusega gaasiõli suhtes kohaldatavast suuremast aktsiisimäärast tingitud enamakse tagastatakse I lisas ette nähtud mootorikütusena kasutatava gaasiõli aktsiisimäära ja käesoleva artikli lõikes 1 ette nähtud aktsiisimäära vahe ulatuses. Tagasimakse saamiseks esitab

lõigetes 2 ja 3 nimetatud isik taotluse pädevale tolli- ja monopoliameti osakonnale ühe kuu jooksul pärast iga sellise kalendriaasta kvartali lõppemisest, mille käigus kaubandusliku kasutusega gaasiõli tarbiti.

[...]“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 8 Autoservizi Giordano tegeleb reisijateveoga juhiga bussi rendile andmise teenuse kaudu.
- 9 Nimetatud äriühing taotles tolli- ja monopoliametilt 2017. aasta kolmandas kvartalis mootorikütusena kasutatava kaubandusliku gaasiõli suhtes vähendatud aktsiisimäära kohaldamist, mis on ette nähtud seadusandliku dekreeedi nr 504/1995 artiklis 24 *ter*.
- 10 Tolli- ja monopoliamet jättis selle taotluse rahuldamata põhjendusel, et selline reisijate vedu juhiga bussi rentimise teenuse kaudu, mida pakub Autoservizi Giordano, ei kuulu ühessegi veotegevuse kategooriasse, millele kohaldatakse seadusandliku dekreeedi nr 504/1995 artikli 24 *ter* alusel mootorikütusena kasutatava kaubandusliku gaasiõli vähendatud aktsiisimäära.
- 11 Autoservizi Giordano vaidlustas rahuldamata jätmise otsuse Commissione tributaria provinciale di Palermos (Palermo provintsi maksukohus, Itaalia).
- 12 Autoservizi Giordano väidab oma kaebuse põhjendamiseks, et õigus vähendatud aktsiisimääradele tuleneb direktiivi 2003/96 artikli 7 vahetust kohaldamisest ning et seetõttu on seadusandliku dekreeedi nr 504/1995 artiklis 24 *ter* sisalduv piirang meelevaldne ja õigusvastane.
- 13 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib selle kohta, et direktiivi 2003/96 artikkel 7 jätab igale liikmesriigile kaalutusõiguse gaasiõli kaubanduslikul ja mittekaubanduslikul eesmärgil kasutamise eristamisel. Ta märgib siiski, et see artikkel ei näi andvat liikmesriikidele samasugust kaalutusõigust, kui nad otsustavad kehtestada vähendatud aktsiisimäära mootorikütusena kasutatava kaubandusliku kasutusega gaasiõli kategooriale, kuna see kategooria peab olema kooskõlas nimetatud artiklis sätestatud mõiste „kaubandusliku kasutusega gaasiõli“ määratlusega.
- 14 Lisaks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kuna seadusandliku dekreeedi nr 504/1995 artikkel 24 *ter* lubab mootorikütusena kasutatava kaubandusliku kasutusega gaasiõli vähendatud aktsiisimäära kohaldada üksnes teatavate tegevuste, mitte aga muude tegevuste puhul nagu reisijate eraveo valdkonnas juhiga bussi rendileandmine, piirab seadusandliku dekreeedi kõnealune artikkel direktiivi 2003/96 artikli 7 lõike 3 punkti b kohaldamisala, mis viitab „regulaarsele või juhutisele reisijateveole“.
- 15 Lõpuks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas eraõiguslikud isikud saavad vähendatud aktsiisimäära kohaldamiseks ja alusetult tasutud aktsiisi tagastamiseks tugineda Itaalia ametivõimude vastu vahetult direktiivi 2003/96 artiklile 7. Ta rõhutab, et sellisel juhul on raske pidada Itaalia õigust nimetatud sättega kooskõlas olevaks.
- 16 Sellega seoses palub eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtul kindlaks teha, kas direktiivi 2003/96 artikli 7 lõikega 2 liikmesriikidele antud kaalutusõigus tähendab, et sama artikli lõige 3, mis hõlmab mõistet „kaubanduslikul eesmärgil kasutatav gaasiõli“, mis on mõeldud „juhutiseks reisijateveoks“, ei ole piisavalt selge, täpne ja tingimusteta.

17 Neil asjaoludel otsustas Commissione tributaria provinciale di Palermo (Palermo provintsi maksukohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas direktiivi [2003/96] artiklit 7 tuleb tõlgendada nii, et selle kohaldamisalasse kuuluvad kõik ettevõtjad ja isikud, nii avalik-õiguslikud kui ka eraõiguslikud, kes tegutsevad reisijate bussiveo sektoris, sealhulgas juhiga busside rendileandmisega, ja kas selle sättega on vastuolus [seda] direktiivi rakendavad riigisisised õigusnormid osas, milles need ei arva kaubandusliku kasutusega gaasiõli kasutavate isikute hulka neid isikuid, kes tegelevad juhiga busside rendile andmisega?
2. Kas direktiivi 2003/96 artikli 7 lõikega 2 liikmesriikidele antud kaalutusõigus, [mille alusel] „[l]iikmesriigid võivad teha vahet mootorikütusena kasutatava gaasiõli kaubandusliku ja mittekaubandusliku kasutuse vahel, tingimusel et järgitakse ühenduse madalaimat taset ning mootorikütusena kasutatava kaubandusliku kasutusega gaasiõli maksumäär ei ole madalam kui 1. jaanuaril 2003 kohaldatav liikmesriigi maksustamistase“, tähendab seda, et [artikli 7 lõike 3 punktis b], mis hõlmab „juhutise reisijateveo“ jaoks kaubandusliku kasutusega gaasiõli, puudub vahetu õigusmõju, ja see ei ole tingimuslik?
3. Kas direktiivi [2003/96] artikkel 7 on selle sisu arvestades esiteks piisavalt täpne ja teiseks tingimusteta, et eraõiguslik isik saaks sellele asjaomase liikmesriigi ametivõimude suhtes otse tugineda?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 18 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et eelotsusetaotlusest nähtub, et põhikohtuasja kaebaja on eraettevõtja, mitte riigi osalusega äriühing. Seega, vaatamata esimese küsimuse sõnastusele, tuleb käesolevas kohtuasjas esiteks kindlaks teha, kas direktiivi 2003/96 artikli 7 lõikeid 2 ja 3 tuleb tõlgendada nii, et nende kohaldamisalasse kuulub eraettevõtja, kes tegeleb reisijateveoga juhiga bussi rendile andmise teenuse kaudu, ja teiseks, kas selle sättega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mis näevad ette vähendatud aktsiisimäära mootorikütusena regulaarseks reisijateveoks kasutatavale, kuid mitte juhutiseks reisijateveoks kasutatavale kaubandusliku kasutusega gaasiõlile.
- 19 Mis puudutab esimese küsimuse esimest osa, siis tuleb märkida, et nimetatud direktiivi artikli 7 lõige 2 näeb ette, et liikmesriigid võivad teha vahet mootorikütusena kasutatava gaasiõli kaubandusliku ja mittekaubandusliku kasutuse vahel, tingimusel et järgitakse ühenduse madalaimat taset ning mootorikütusena kasutatava kaubandusliku kasutusega gaasiõli maksumäär ei ole madalam kui liikmesriigi maksustamistase. Nimetatud direktiivi artikli 7 lõikes 3 on täpsustatud, mida tuleb mõista „mootorikütusena kasutatava kaubandusliku kasutusega gaasiõli“ all, ja selle punktis b on nimetatud gaasiõli, mida kasutatakse mootorikütusena regulaarseks või juhutiseks reisijateveoks M2 või M3 kategooria mootorsõidukiga direktiivi 70/156 tähenduses.
- 20 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 21 sisuliselt märkis, tuleneb direktiivi 2003/96 artikli 7 lõikest 3, et liidu seadusandja on mõiste „mootorikütusena kasutatav kaubandusliku kasutusega gaasiõli“ määratlenud viitega mitte gaasiõli kasutavale avalik-õiguslikule või eraõiguslikule isikule, vaid eesmärgile, milleks gaasiõli kasutatakse, st kauba- ja reisijateveoks teatavate mootorsõidukitega.
- 21 Järelikult tuleb seda sätet tõlgendada nii, et selle kohaldamisalasse kuulub eraettevõtja, kes tegeleb reisijateveoga juhiga bussi rendile andmise teenuste kaudu, tingimusel et selle ettevõtja poolt rendile antud sõidukid on M2 või M3 kategooria mootorsõidukid direktiivi 70/156 tähenduses.

- 22 Mis puudutab esimese küsimuse teist osa, siis tuleb kõigepealt meenutada, et liidu õigusnormi kohaldamisala kindlaksmääramiseks tuleb arvesse võtta nii selle sõnastust, ülesehitust kui ka eesmärke (19. aprilli 2018. aasta kohtuotsus CMR, C-645/16, EU:C:2018:262, punkt 22 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 23 Mis puudutab direktiivi 2003/96 artikli 7 lõigete 2 ja 3 sõnastust, siis tuleb märkida, et selle artikli lõige 2 lubab liikmesriikidel teatavatel tingimustel teha vahet mootorikütusena kasutatava gaasiõli kaubanduslikul ja mittekaubanduslikul kasutusel, ning et nimetatud artikli lõike 3 punktis b on täpsustatud, et mõiste „mootorikütusena kasutatav kaubandusliku kasutusega gaasiõli“ hõlmab gaasiõli, mida kasutatakse mootorikütusena „regulaarseks või juhutiseks reisijateveoks“.
- 24 Tuleb rõhutada, et mõisted „regulaarne“ ja „juhutine“, mida on kasutatud direktiivi 2003/96 artikli 7 lõike 3 punktis b väljendis „regulaarne või juhutine reisijatevedu“, on omavahel seotud sidesõnaga „või“. Ent sidesõnal „või“ võib keelelisest aspektist olla alternatiivne või kumulatiivne tähendus (vt selle kohta 12. juuli 2005. aasta kohtuotsus komisjon vs. Prantsusmaa, C-304/02, EU:C:2005:444, punkt 83, ja 14. mai 2019. aasta kohtuotsus M jt (pagulasseisundi tühistamine), C-391/16, C-77/17 ja C-78/17, EU:C:2019:403, punkt 102).
- 25 Samas, nagu väitis sisuliselt Itaalia valitsus, kui liidu seadusandja oleks soovinud, et kaubandusliku kasutusega gaasiõli vähendatud aktsiisimäär oleks kohaldatav igasugusele reisijateveoga seotud tegevusele, tegemata vahet regulaarsel ja juhutisel veol, oleks ta direktiivi 2003/96 artikli 7 lõike 3 punktis b kasutanud väljendit „reisijatevedu“. Väljendi „regulaarne või juhutine reisijatevedu“ kasutamine näib seega viitavat sellele, et regulaarne reisijatevedu ja juhutine reisijatevedu, mis on seotud sidesõnaga „või“, ei pea tingimata olema vähendatud aktsiisimääraga maksustatud kumulatiivselt, vaid võib seda olla ka alternatiivselt.
- 26 Mis puudutab direktiivi 2003/96 ülesehitust, siis nähtub selle direktiivi põhjendusest 3 ja artiklist 4, et sellega ei ühtlustata täielikult energiatoodete ja elektrienergia aktsiisimäärasid, vaid määratakse üksnes kindlaks ühtlustatud madalaim maksustamistase. Lisaks, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 30 ja 31, näevad direktiivi artiklid 5, 14–17 ja 19 lisaks nimetatud direktiivi artikli 7 lõikele 2 liikmesriikidele ette võimaluse kehtestada erinevaid maksumäärasid, aktsiisivabastusi või aktsiisimäärasid alandada. Need sätted annavad tunnistust sellest, et liidu seadusandja on jätnud liikmesriikidele aktsiisi valdkonnas teatava kaalutusruumi.
- 27 Direktiivi 2003/96 ülesehitus räägib seega selle direktiivi artikli 7 lõike 3 punkti b sellise tõlgenduse kasuks, et vähendatud aktsiisimäära kohaldamine ei pea tingimata hõlmama regulaarset ja juhutist reisijatevedu, vaid see võib olla piiratud ka ühe reisijateveo liigiga.
- 28 Mis puudutab direktiiviga 2003/96 taotletavaid eesmärke, siis tuleb esiteks märkida, et direktiivi põhjendustest 9 ja 11 nähtub, et direktiivi eesmärk on jätta liikmesriikidele teatav kaalutusruum riiklikele oludele kohandatud poliitika määratlemisel ja rakendamisel ning et selle direktiivi rakendamise raames kehtestatud süsteemid kuuluvad iga liikmesriigi pädevusse (18. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus IRCCS – Fondazione Santa Lucia, C-189/15, EU:C:2017:17, punkt 50).
- 29 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 41 sisuliselt märkis, võimaldab see, kui liikmesriikidel on võimalus näha vähendatud aktsiisimäär ette regulaarseks reisijateveoks kasutatava gaasiõli puhul, kuid mitte juhutiseks reisijateveoks kasutatava gaasiõli puhul, neil rakendada oma riigisisestele oludele kohandatud poliitikat, eelkõige transpordi ja territooriumidele ligipääsetavuse valdkonnas.
- 30 Teiseks, nähes ette energiatoodete ja elektrienergia ühtlustatud maksustamise korra, on direktiivi 2003/96 eesmärk, nagu nähtub selle põhjendustest 2–5 ja 24, edendada siseturu nõuetekohast toimimist energiasektoris, vältides eelkõige konkurentsimoonutusi (7. märtsi 2018. aasta

kohtuotsus *Cristal Union*, C-31/17, EU:C:2018:168, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika). Eelkõige tuleneb nimetatud direktiivi põhjendusest 3, et selle direktiiviga kehtestati ühenduse madalaim maksustamistase selleks, et tagada siseturu nõuetekohane toimimine.

- 31 Ent kui ühenduse madalaimat maksustamistaset järgitakse, ei ole selle eesmärgiga vastuolus see, kui tõlgendada direktiivi 2003/96 artikli 7 lõike 3 punkti b nii, et liikmesriigid võivad piirata vähendatud aktsiisimäära kohaldamist üksnes regulaarse reisijateveoga.
- 32 Kolmandaks on direktiivi 2003/96 eesmärk nähtuvalt selle põhjendustest 6, 7, 11 ja 12 samuti toetada keskkonnapoliitika eesmärke (7. märtsi 2018. aasta kohtuotsus *Cristal Union*, C-31/17, EU:C:2018:168, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 33 Nagu Itaalia valitsus rõhutas, toetavad need eesmärgid direktiivi 2003/96 artikli 7 lõigete 2 ja 3 tõlgendamist nii, et nendega ei ole vastuolus see, kui liikmesriigi seadusandja kehtestab vähendatud aktsiisimäära mootorikütusena regulaarseks reisijateveoks kasutatavale, kuid mitte juhutiseks reisijateveoks kasutatavale kaubandusliku kasutusega gaasiõlile. Nimelt, kuna mootorikütusena kasutatava kaubandusliku kasutusega gaasiõli vähendatud aktsiisimäär vähendab gaasiõli tarbimisega seotud kulusid, võib sellise soodustuse saajate arvu vähendamine ajendada seda tarbimist piirama nende reisijateveo liikide puhul, mille suhtes seda ei kohaldata, ning seega aitab see kaasa keskkonnapoliitika eesmärkidele, mida selle direktiiviga edendatakse.
- 34 Järelikult, mis puudutab esimese küsimuse teist osa, siis tuleb asuda seisukohale, et arvestades nii direktiivi 2003/96 artikli 7 lõigete 2 ja 3 sõnastust kui ka selle direktiivi ülesehitust ja eesmärke, tuleb viimati nimetatud sätteid tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus riigisisised õigusnormid, mis näevad ette vähendatud aktsiisimäära mootorikütusena regulaarseks reisijateveoks kasutatavale, kuid mitte juhutiseks reisijateveoks kasutatavale kaubandusliku kasutusega gaasiõlile.
- 35 Siiski, nagu komisjon oma kirjalikes seisukohtades sisuliselt märkis, peavad liikmesriigid neile direktiivi 2003/96 artikli 7 lõigete 2 ja 3 rakendamiseks antud pädevust teostades järgima õiguse üldpõhimõtteid, mis on osa liidu õiguskorrast ja mille hulka kuulub muu hulgas ka võrdse kohtlemise põhimõte (vt analoogia alusel 2. juuni 2016. aasta kohtuotsus *Polihim-SS*, C-355/14, EU:C:2016:403, punkt 59, ja 9. novembri 2017. aasta kohtuotsus *AZ*, C-499/16, EU:C:2017:846, punktid 29 ja 30).
- 36 Seega sõltub põhikohtuasjas kõne all olevate riigisiseste õigusnormide kooskõla liidu õigusega võrdse kohtlemise põhimõtte järgimisest, kuid seda tuleb kontrollida juba eelotsusetaotluse esitanud kohtul. Euroopa Kohus võib siiski anda talle tarvilikke juhiseid, et arutamisel olev kohtuvaidlus lahendada (vt analoogia alusel 21. novembri 2018. aasta kohtuotsus *Fontana*, C-648/16, EU:C:2018:932, punktid 37 ja 38).
- 37 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nõuab võrdse kohtlemise põhimõtte, et võrreldavaid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud (vt 3. detsembri 2019. aasta kohtuotsus *Tšehhi Vabariik vs. parlament ja nõukogu*, C-482/17, EU:C:2019:1035, punkt 164 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 38 Selle põhimõttega on vastuolus sarnaste ja seega omavahel konkureerivate kaupade või teenuste erinev käsitlemine aktsiisimäära seisukohast (vt analoogia alusel 27. juuni 2019. aasta kohtuotsus *Belgisch Syndicaat van Chiropraxie jt*, C-597/17, EU:C:2019:544, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 39 Selleks et kindlaks teha, kas kaubad või teenused on sarnased, tuleb arvesse võtta peamiselt keskmise tarbija seisukohta. Kaubad või teenused on sarnased, kui neil on analoogsed tunnused ja nad kasutamise võrreldavuse kriteeriumi alusel rahuldavad tarbijate seisukohalt samu vajadusi, ja kui olemasolevad erinevused ei mõjuta oluliselt keskmise tarbija otsust kasutada üht või teist nimetatud kaupadest või teenustest (27. juuni 2019. aasta kohtuotsus *Belgisch Syndicaat van Chiropraxie jt*, C-597/17, EU:C:2019:544, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 40 Käesoleval juhul tagavad regulaarsed reisijateveoteenused määratluse kohaselt reisijate veo kindlaksmääratud aegadel ja kindlaksmääratud marsruudil, kusjuures reisijaid võib peale võtta ja maha lasta eelnevalt kindlaks määratud peatustes, samas kui juhuveoteenused vastavad konkreetsetele vajadustele. Lisaks on regulaarset reisijateveoteenust osutavatel ettevõtjatel üldiselt avaliku teenuse osutamise ülesanne.
- 41 Seega, kuna regulaarsed veoteenused ja juhutised veoteenused ei näi vastavat samadele vajadustele, ei riku põhikohtuasjas kõne all olevad riigisisised õigusnormid võrdse kohtlemise põhimõtet, ent seda asjaolu tuleb siiski kontrollida eelotsusetaotluse esitanud kohtul.
- 42 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2003/96 artikli 7 lõikeid 2 ja 3 tuleb tõlgendada nii, et esiteks kuulub nende kohaldamisalasse eraettevõtja, kes tegeleb reisijateveoga juhiga bussi rendile andmise teenuse kaudu, tingimusel et selle ettevõtja poolt üürile antud sõidukid kuuluvad M2 või M3 kategooriasse direktiivi 70/156 tähenduses, ning teiseks ei ole nendega vastuolus riigisisised õigusnormid, mis näevad ette vähendatud aktsiisimäära mootorikütusena regulaarseks reisijateveoks kasutatavale, kuid mitte juhutiseks reisijateveoks kasutatavale kaubandusliku kasutusega gaasiõlile, kui need õigusnormid järgivad võrdse kohtlemise põhimõtet; viimati nimetatud asjaolu tuleb aga kontrollida eelotsusetaotluse esitanud kohtul.

Küsimused 2 ja 3

- 43 Teise ja kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas eraõiguslik isik saab Itaalia ametiasutuste vastu tugineda vahetult direktiivi 2003/96 artikli 7 lõigetele 2 ja 3.
- 44 Esimesele küsimusele antud vastust arvestades ei ole neile küsimustele vaja vastata.

Kohtukulud

- 45 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamiseiga seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

Nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik, artikli 7 lõikeid 2 ja 3 tuleb tõlgendada nii, et esiteks kuulub nende kohaldamisalasse eraettevõtja, kes tegeleb reisijateveoga juhiga bussi rendile andmise teenuse kaudu, tingimusel et selle ettevõtja poolt rendile antud sõidukid kuuluvad M2 või M3 kategooriasse nõukogu 6. veebruari 1970. aasta direktiivi 70/156/EMÜ mootorsõidukite ja nende haagiste tüübikinnitust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta tähenduses, ning teiseks ei ole nendega vastuolus riigisisised õigusnormid, mis näevad ette vähendatud aktsiisimäära mootorikütusena regulaarseks reisijateveoks kasutatavale, kuid mitte juhutiseks reisijateveoks kasutatavale kaubandusliku kasutusega gaasiõlile, kui need õigusnormid järgivad võrdse kohtlemise põhimõtet; viimati nimetatud asjaolu tuleb aga kontrollida eelotsusetaotluse esitanud kohtul.

Allkirjad